

Sygn. akt IVU 791/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu - IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Hanna Cackowska-Frank

Protokolant referent stażysta Ewelina Górna

po rozpoznaniu w dniu 12 czerwca 2013 r. w Toruniu

sprawy **M. M.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.

o spłatę emerytury

na skutek odwołania M. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T.

z dnia 18 marca 2013 r. nr (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje ubezpieczonej M. M. prawo do wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku;**
- 2. wniosek o wypłatę odsetek przekazuje do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T..**

/-/SSO Hanna Cackowska-Frank

Sygn. akt **IV U 791/13**

UZASADNIENIE

Decyzją z 18 marca 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na podstawie art. 151 § 1 pkt 1 K. p. a. odmówił uchylenia decyzji z 27 września 2011r. w części, w jakiej decyzja ta zawieszała, na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 257, poz. 1725) w związku z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r., nr 153, poz. 1227 ze zm.), prawo do emerytury M. M. za okres od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r.

W uzasadnieniu organ rentowy stwierdził, że decyzją z 27.09.2011r. zawiesił ubezpieczonej prawo do wypłaty emerytury od dnia 1.10.2011r. na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Natomiast w dniu 27.11.2012r. został złożony wniosek o wypłatę świadczenia emerytalnego za okres od 1 października 2011r. Zdaniem organu rentowego wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012r. (sygn.. akt K 2/2012) nie ma zastosowania do przypadającego przed dniem 22 listopada 2012r. okresu zawieszenia emerytury na podstawie przepisu art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r.

o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Z tego względu organ rentowy odmówił uchylenia decyzji z 27 września 2011r. w części w jakiej decyzja ta dotyczy zawieszenia prawa do emerytury za okres od dnia 1.10.2011r. do 21.11.2012r.

M. M. złożyła odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc w istocie o zmianę zaskarżonej decyzji i uchylenie decyzji z 27 września 2011r. w części, w jakiej decyzja ta zawiesza prawo do emerytury za okres od 1.10.2011r. do 21.11.2012r. i nakazanie organowi rentowemu wypłaty zawieszony emerytury wraz z ustawowymi odsetkami od każdej zaległej miesięcznej raty. Ubezpieczona nie zgodziła się ze stanowiskiem organu rentowego podnosząc, że wyroki Trybunału Konstytucyjnego stwierdzające niezgodność przepisu ustawy z Konstytucją są skuteczne od dnia wejścia w życie zakwestionowanego przepisu.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. w odpowiedzi na odwołanie podtrzymał stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji i wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił, co następuje:

Decyzją z 29.09.2009r. przyznano ubezpieczonej M. M. (ur. (...)) prawo do emerytury od 1 września 2009r., tj. od miesiąca, w którym złożyła wniosek. Jednocześnie organ rentowy dokonał zmniejszenia świadczenia z powodu osiągania przez ubezpieczoną przychodu powyżej 70% przeciętnego wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia ubezpieczonej w dacie wydania decyzji w Szkole Podstawowej nr (...) w G. od 1.09.1973r.,

Dowód: decyzja z 29.09.2009r. – k. 33 akt rentowych I

zaświadczenie – k. 13 akt rentowych I.

Decyzją z 27.09.2011r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z urzędu, na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2009r., nr 153, poz. 1227 ze zm.) i zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r., nr 257, poz. 1726), wstrzymał wypłatę emerytury M. M. od 1.10.2011r., z uwagi na kontynuowanie przez ubezpieczoną zatrudnienia.

Dowód: decyzja - k. 91akt rentowych I.

Decyzją z 19.10.2012r. przyznano ubezpieczonej prawo do emerytury, wyliczonej na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zawieszając jej wypłatę, gdyż ubezpieczona kontynuowała zatrudnienie.

Dowód: wniosek - k. 1-2 i 5 akt emerytalnych II

decyzja z 19.10.2012r. - k. 56 akt emerytalnych II

W dniu 27.11.2012r. ubezpieczona złożyła do organu rentowego wniosek o wznowienie wypłaty emerytury za okres od 1.10.2011r., powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13.11.2012r.

Postanowieniem z 8.12.2012r. organ rentowy wznowił postępowanie administracyjne w sprawie wstrzymania emerytury zakończone decyzją ostateczną z 27.09.2011r.

Decyzją z 21.12.2012r. organ rentowy od 22.11.2012r. wznowił wypłatę emerytury (obliczonej na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) od 22.11.2012r., tj. od dnia, w którym został opublikowany wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13.11.2012r., natomiast w dniu 18.03.2013r. organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

Dowód: wniosek – k. 28 akt rentowych II

postanowienie z 8.12.2012r., k. 30 akt j/w,

decyzja z 21.12.2012r., k. 33 akt j/w,

decyzja z 18.03.2012r., k. 37 akt j/w.

Sąd zważył, co następuje;

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie okoliczności bezspornych oraz dokumentów zgromadzonych w aktach emerytalnych, których treść nie budziła wątpliwości Sądu i nie była kwestionowana przez strony.

Odwołanie M. M. jest w pełni uzasadnione.

W przedmiotowej sprawie ubezpieczona powoływała się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012r. (sygn. akt K 2/12; sentencja została ogłoszona dnia 22 listopada 2012r. w Dz. U. z 2012 r., poz. 1285).

W myśl przepisu art. 103 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.: Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227, ze zm.), zwanej w dalszej części niniejszego uzasadnienia „ustawą emerytalną” – prawo do emerytur i rent ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu na zasadach określonych w art. 103a - 106. Przepis art. 103 ust. 2 ustawy emerytalnej stanowi, iż przepisu ust. 1 nie stosuje się do emerytów, którzy ukończyli 60 lat (kobiety) lub 65 lat (mężczyźni), z zastrzeżeniem art. 103a.

Z kolei zgodnie z przepisem art. 103a ustawy emerytalnej – prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Cytowane wyżej przepisy obowiązują w brzmieniu ustalonym przez art. 6 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726), określanej dalej „ustawą nowelizującą”. Art. 6 ustawy nowelizującej w punkcie 1 zmienił brzmienie art. 103 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, a w punkcie 2 dodał do ustawy emerytalnej nowy przepis, tj. art. 103a. Ustawa nowelizująca weszła w życie z dniem 1 stycznia 2011r. (art. 30 tej ustawy), przy czym zgodnie z art. 28 ustawy nowelizującej do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się, poczynając od dnia 1 października 2011r.

Wobec powyższego art. 28 ustawy zmieniającej z dnia 16 grudnia 2010 r. przesądził o zastosowaniu nowego, dodanego art. 103a ustawy emerytalnej, który zezwala na zawieszenie prawa do emerytury, również w stosunku emerytów, którzy nabyli prawo do emerytury na mocy wcześniejszych przepisów, czyli również do emerytów którzy nabyli prawo do świadczenia przed 1 stycznia 2011r., tj. przed wejściem w życie ustawy nowelizującej.

Zgodnie z treścią wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 13.11.2012r. przepis art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 118 i 251), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Oceniając skutki wyroku Trybunał Konstytucyjny wskazał, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które **nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009r. do 31 grudnia 2010r.** W stosunku do tych

osób przepis art. 28 ustawy nowelizującej w zakresie w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy emerytalnej utracił moc z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw, czyli z dniem 22 listopada 2012r.

Natomiast przepis ten pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury w momencie jego wejścia w życie i później, tj. od 1 stycznia 2011r. (por. uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r., str. 23).

Odnosząc powyższe rozważania do niniejszej sprawy należy stwierdzić, że ubezpieczona nabyła prawo do emerytury w dniu 1.09.2009r., a zatem w okresie od 8 stycznia 2009r. do 31 grudnia 2010r. Poza sporem jest, iż M. M. była nieprzerwanie zatrudniona od 1.09.1973r. u tego samego pracodawcy. W dniu zatem wydania decyzji z 27.09.2011r. ubezpieczona nie miała rozwiązanego stosunku pracy.

Jednakże w związku z wyeliminowaniem z obrotu prawnego z dniem 22 listopada 2012r. przepisu art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r., który przewidywał stosowanie art. 103 a ustawy emerytalnej do osób które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, brak jest w chwili obecnej podstaw prawnych do wstrzymania wypłaty emerytury M. M. od dnia 1 października 2011r. w związku z kontynuowaniem przez nią zatrudnienia. W kontekście rozstrzygnięcia o wadliwości zawieszenia świadczenia nie ma znaczenia, że wskazany przepis pozostawał w porządku prawnym w dacie wydania decyzji w dniu 27 września 2011r.

Z tych względów skoro wymieniony przepis stanowił podstawę zawieszenia wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011r. począwszy, to utrata jego mocy obowiązującej pociąga za sobą konieczność wznowienia wypłaty świadczenia emerytalnego od tej samej daty. Zachodzi bowiem konieczność uchylecia wszelkich skutków prawnych obowiązywania przepisu, który został uznany za niekonstytucyjny wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego wydanym w sprawie o sygn. akt K 2/12 – i to już od pierwszego dnia, w którym ów przepis zaczął obowiązywać w porządku prawnym.

W świetle art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Utrata mocy obowiązującej przepisu z powodu jego niezgodności z Konstytucją oznacza, że przepis ten nie może być stosowany, poczynając od daty jego uchwalenia. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego ma skutki retroaktywne, a przez to zachodzi konieczność ponownego rozpoznania sprawy z pominięciem już niekonstytucyjnego przepisu (tak postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2008 r. V CO 43/08 LEX nr 564856, wyrok z dnia 21 listopada 2006 r. II PK 42/06 LEX nr 950622 oraz wyrok SA w Lublinie z dnia 21 lutego 2013 r., III AUa 41/13, LEX nr 1280645).

W stosunku zatem do ubezpieczonych objętych rozstrzygnięciem Trybunału Konstytucyjnego należy zatem dokonać rekonstrukcji stanu prawnego, powracając do stanu, jaki obowiązywał zanim do ustawy emerytalnej został dodany przepis art. 103a. Ubezpieczonym, którzy nabyli prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009r. do 31 grudnia 2010r. była wypłacana emerytura, mimo kontynuowania zatrudnienia u pracodawcy, na rzecz którego wykonywali je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, gdyż nie obowiązywały w tym zakresie żadne ograniczenia. W związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego prawo do emerytury dla tej grupy ubezpieczonych zostało zachowane.

Wobec powyższego Sąd - na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. – w punkcie I sentencji wyroku zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 18 marca 2013r. w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej prawo do wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r.

Na marginesie należy zaznaczyć, że także przyznanie ubezpieczonej od 1.10.2010r. emerytury (wyliczonej na podstawie art. 26 a ustawy emerytalnej) nie może być przeszkodą dla wypłaty świadczenia za sporny okres, skoro wypłata emerytury (przyznanej od 1.10.2012r.) także była zawieszona.

W punkcie II wyroku Sąd – na mocy art. 464 § 1 k.p.c. - wniosek ubezpieczonej o wypłatę odsetek przekazał do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. celem rozpoznania, gdyż żądanie odsetek nie było przedmiotem

rozstrzygnięcia w zaskarżonej decyzji. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie.

Przewodnicząca:

Sędzia SO Hanna Cackowska-Frank